

“Muskusrattenbestrijding kan anders”

Het muskusrattensymposium van de Zoogdiervereniging van 16 april is een succes geworden. De deelnemers bespraken alternatieven voor de huidige wijze van muskusrattenbestrijding. Die blijken er wel te zijn, maar er is tot nu toe nog geen veldonderzoek naar gedaan. De dagvoorzitter, Jos Teeuwisse, concludeerde dat er dringend behoefte is aan experimenten in het veld.

Marijke Drees en Jolanda Snellenberg

De Zoogdiervereniging organiseerde op 16 april een symposium over de bestrijding van muskusratten. De huidige strategie voor muskusrattenbestrijding is landsdekkend en jaarrond vangen. In sloten en andere watergangen staan talloze klemmen, verdrinkvallen en verdrinkfuiken. Er zijn een aantal goede redenen om te bekijken

Boven: De gezette fuiken kunnen, net zoals klemmen ongewenste bijvangsten bevatten.
Onder: Een bunzing is ongelukkig aan zijn einde gekomen in een muskusrattenklem.
Foto's Hugh Jansman

of het niet anders kan.

Jelle Reumer heeft de kwestie al aangekaart in Zoogdier 19-2: “Er wordt jaarlijks meer dan dertig miljoen euro belastinggeld gebruikt voor het bestrijden van deze sympathieke dieren en dat bespaart een schade van maximaal vijf miljoen euro.” Bovendien wees Reumer erop dat er nog nooit een dijk is bezweken door muskusratten.

Op het symposium kreeg hij steun van Hugh Jansman (Alterra). Volgens hem is het niet alleen een kwestie van zuinigheid en het welzijn van de muskusrat. De vele vangmiddelen die uitstaan zijn nadelig voor de waternatuur. Onder de bijvangsten zijn o.a. snoeken en bunzingen. Vooral de ‘passieve vangmiddelen’, de fuiken die bijvoorbeeld onder bruggen worden gezet, leiden tot versnippering, omdat sommige dieren ze niet durven te passeren. Ze zijn bijvoorbeeld gevaarlijk voor otter en bever. Weliswaar is de ingang van de fuik zo klein gemaakt dat er geen volwassen otter in kan, maar als otters zo’n fuik onder een brug zien staan, verlaten ze het water en steken de weg over, met de kans op aanrijding die dit met zich mee brengt. Waarschijnlijk worden otters al wantrouwig van een drijvend kooitje in het water.

Alle reden om te zoeken naar een strategie met minder vangsten en minder vangmiddelen in het veld. Twee onderzoekers kwamen op het symposium met alternatieven waardoor minder muskusratten hoeven te worden gevangen. Dennis Wansink (Bureau Waardenburg) noemde twee alternatieven: objectgericht en/of seizoenaal. Objectgericht betekent dat men alleen muskusratten wegvangt bij kwetsbare objecten. Dat zullen meestal de secundaire

dijken zijn. Dit in tegenstelling tot de huidige strategie in Nederland, waarbij, zoals hierboven gezegd, landsdekkend wordt gevangen.

Een ander alternatief is om alleen in winter en voorjaar te vangen, in plaats van het jaar rond. Verrassenderwijs heeft dat bijna hetzelfde effect op het verlagen van de populatiedichtheid als jaarrond vangen. Met minder moeite, minder vangsten en minder bijvangsten.

Op het symposium pleitte Daan Bos (Altenburg en Wymenga en WUR) voor een meerjarig veldonderzoek waarbij in de intensiteit van het vangen wordt gevarieerd, om te komen tot een landelijke gedifferentieerde en effectievere aanpak.

In de discussie bleek dat er nog veel onduidelijk is over het effect van de alternatieven. Tot verrassing van de toehoorders bleek er sinds 1990 geen veldonderzoek te zijn gedaan. Vergelijking met Amerika, het land van herkomst, is moeilijk, omdat ook daar steeds gevangen (bejaagd) wordt. Dagvoorzitter Jos Teeuwisse concludeerde dat er veel rapporten en literatuuronderzoek zijn, maar weinig praktijkonderzoek. “Dit symposium kende een grote opkomst, uit waterschappen over het hele land, er zijn kennelijk veel mensen geïnteresseerd. Vragen stellen is het begin. De doorbraak zal van de waterschappers moeten komen... en er is dringend behoefte aan onderzoek in het veld naar de alternatieve strategieën.”

Marijke Drees en Jolanda Snellenberg
j.m.drees@rug.nl